

ring, jeg er den anden gale mig god nok, thi jeg er selv kautionist for en kældermand i Strandstræde”.

Jeg måtte holde mig ved en stol, thi i samme øjeblik jeg søgte at gennemtænke, hvad han sagde, sortnede det for mine øjne. Således kautionerer de almindelige anmeldere for læseverdenens dom, og når man ville tage anmelderen som den enkelte, da er han oftest såre langt fra at kunne indestå for sig selv, medens han måske er villig nok til at trøste den, der bekymret gør opmærksom på vanskeligheden, ligesom hin kældermand trøstede mig.

Nu kan det mere københavnernes at lege denne leg, jeg siger held og lykke, jo galere jo bedre, jeg holder ubeskriveligt meget af menneskene, især når de gør sig selv latterlige, thi jeg er en menneskeven, men en endnu større ven af latteren.

Og det er jo en morsom spøg, som allerede en af de syv vise har gjort opmærksom på, at det ved kampelegene er de kunstforstandige, der strider, og de som ikke forstår sig på kunst, der bedømmer det.

Det foregåendes mening er ingeniørene at bryde staven over alle subjektive domme. Spørgsmålet er kun, hvorledes de fremsættes. Når en humoristisk individualitet med al mulig ligegyldighed afsiger en ikke-appellerbar personlighedens og stemningens dom, da er han i sin ret.

Hvis en mand således ville sige: “Jeg har kun slået bogen op på tre steder, og hver gang stødte jeg på det ord “sød”, af denne grund gider jeg ikke læse bogen”. “Jeg så kun på titelbladet, men der så jeg, at han staver det ord “indolens” uden t. Dette er mig nok, thi deraf slutter jeg, at forfatteren er affekteret”.

“Idet jeg slog op i bogen, læste jeg disse ord: ‘Man må tvivle om alt’. Af denne grund sendte jeg straks bogen tilbage, thi denne frase er mig modbydelig og ligesom en uanstændighed, hvilken man blot har at antyde”. Hvis en mand ville ytre sig således, så gjorde han kun sin individualitet i al dens tilfældighed gældende, hvilket er en ærlig sag.

Men en sådan dom er højst forskellig fra hin læsever-

denens dom. Derfor yndes i almindelighed heller ej en sådan partikularist og hans dom, fordi vedkommende nok bemærker, at den bevidst eller ubevidst indeholder en satire over deres dom.

Læseverdenens dom, skønt bygget på ligeså lidt som hans, er vigtig og fuld af indbildskhed. Mens derfor en forfatter i hine ortodokse udråbstegn har sine værste fjender og forrædere, har han ofte i en sådan humorist en krypt ven, der har læst bogen med al inderlighed, men kun søger på denne måde at frelse sin sjæl og bogen ud af al kontekst med passieren.

Endelig forbarmer da skæbnen sig over forfatteren, der kommer en ny bog ud, og han vender tilbage til sig selv ligeså fortunlet og ør i hovedet, som en kat der er blevet slået af tøndens. Når blot læseverdenen kan få fastelavnsløjer så blæse være med forfatteren. Men fastelavnsløjer må der til. Er der ingen forfatter, så bemægtiger man sig en eller anden mistænkelig, der “er i færd med at skrive en bog”, ind i tøndens med ham og nu begynder lystigheden.

Forside fra bog om mestertyven Morten Frederiksens liv og levned: “Den berygtede Mestertyv og Rasphuusfange Morten Frederiksens sandfærdige Levnetshistorie” (1820). Det “ben” som Kierkegaard omtaler, var et kunstigt ben, som Morten Frederiksen under et fængselsophold lavede af klude og halm og med en strømpe på; det lænkede fangevogteren fast, i den tro at det var et af Morten Frederiksens rigtige ben; herefter kunne han flygte.

Fanden være forfatter når man ikke ved at have sin private glæde af en sådan behandling og fremfor alt ved at narre læseverdenen, så den vel har noget i tønden, men ikke en selv, ikke ens dybere personlighed, men en personlighed, man selv giver hen ligesom det ben, Morten Frederiksen lod retfærdigheden beholde, da han selv forlod arresten i Roskilde.

Hvorfor skriver ingen en litterær barselsstue? I en sådan ser man folk, der har en påfaldende lighed med madammerne i hin komedie, folk der dræber den ulykkelige med snak, misundelige, skadefro folk, der har værre tunger end hine madammer og for at gøre alt komplet, mangler der vel sjældent en rolle, der bedst lod sig udføre af et fruentimmer, ligesom der hos Holberg er en fruentimmerrolle, der udføres af et mandfolk.

De, der står sig bedst ved denne tingenes orden, er anmelderne, der på mange måder – som naturligt er – understøttet af publikum, har fået bragt den misforståelse op, at forholdet mellem forfatter og publikum er følgende: Forfatteren er en stakkels stympet, der ingenting ved og intet forstår, men med angst og rædsel venter på den strenge dommer, på det højstærede publikums vise og indsigtfulde dom.

At publikum skulle kunne lære noget af en forfatter, var jo ligeså tåbeligt, som at en professor skulle kunne lære noget af den student, han eksaminerer.

Hvad forfatteren skriver, er en eksamensstil, og selv om man havde udsigt til at stå sig nok så godt, den er jo dog lidt gal, der underkaster sig den, da man allerede er langt videre ved at lade være at skrive, thi så er man jo en integrerende del af det højstærede publikum.

Anmelderne derimod er det højstærede publikums højt betroede håndlangere, dets mundskænke og fortrolige rådgivere. Således er alt ypperligt og fuldkomment i galskab. Man behøver blot at kaste et blik i bladlitteraturen for at se, hvad man nu om stunder forstår ved en anmeldelse.